

Hans Christian Andersen
O hloupém Honzovi

Znění tohoto textu vychází z díla Pět pohádek tak, jak bylo vydáno v nakladatelství F. Šimáček v roce 1905 (ANDERSEN, Hans Christian. *Pět pohádek*. Z dánštiny přeložil Jaroslav Vrchlický. Praha : F. Šimáček, 1905. 62 s.).

Další pohádky naleznete online na www stránkách Městské knihovny v Praze: <http://www.mlp.cz/pohadky>.

Verze 1.0 z 24. 06. 2010.

Hluboko ve středu říše ležel starý panský dvorec, a tam žil statkář, který měl dva syny; ti byli tak chytří a vtipní, že polovičky dosti by bylo. Chtěli se ucházeti o dceru krále, neboť dala oznámiti, že vezme si toho za muže, s kým se nejlépe pobaví. Celý týden připravovali se ti dva na námluvy. To byla nejdelší lhůta k tomu jim dovolená. Ale byla též právě dostatečná, neboť měli pěkné předběžné vzdělání, což je vždy věc velice užitečná. Jeden uměl celý latinský slovník jakož i tři ročníky „Denního listu“ z paměti, a to z předu i ze zadu. Druhý byl obeznámen se všemi paragrafy zákona, a se vším, co má vědět každý cechmistr. Tím způsobem doufal, že se dovede bavit o všech záležitostech státních, a mimo to uměl též vyšívati šle; byltě věru hodně obratný a čiperný.

„Já dostanu dceru královskou!“ říkali oba, a otec dal každému z nich nádherného koně. Ten, který uměl slovník a noviny z paměti, dostal vraníka, znalec zákonů, který nad to uměl též šle vyšívati, bělouše, a k tomu namazali si ještě oba koutky úst rybím tukem, aby je měli pružnější. Čeleď všechna stála ve dvoře dole, aby viděla, jak na koně budou vsedati. V posledním mžiku objevil se třetí bratr, neboť byli tři, ale toho nikdo nepočítal, jelikož nebyl učený jako dva druzí, a každý mu krátce říkal: „Hloupý Honza“.

„Kam pak?“ ptal se, „vždyť máte nejlepší sváteční šaty.“ – „Ke dvoru, chceme se bavit s dcerou krále a vzít si ji za ženu. Což jsi neslyšel, co se po celé zemi prohlašovalo?“ A vyprávěli mu o tom.

„K čertu!“ zvolal Honza, „to tam musím jít také!“ Ale bratři se mu vysmáli a odjeli.

„Tatínku, dejte mně koně!“ pravil Honza, „mám velikou chuť se oženiti. Vezme-li si mne, vezme si mne! Nevezme-li si mne, vezmu si ji přec!“

„Jaký to žvást!“ pravil otec, „tobě nedám koně. Neumíš ani mluvit, což tví bratři, to jsou pravá pážata!“

„Nedostanu-li koně,“ pravil Honza, „vezmu si kozla; ten patří mně a unese mne také.“ Děd a sedl na kozla, stiskl mu boky patami a odcválal silnicí. Hop! hurá! Jak ujížděl! „Již jedu!“ křičel Honza a začal zpívati, až se to daleko široko rozléhalo.

"Já mám výtečné nářadí kuchyňské!"

Ale bratři tiše jeli dále, nepromluvili ani slova, neboť musili si dobře rozvážit všechny ty dobré nápady, jež přednésti chtěli.

„Haló! Haló! Hop! tu jsem! Podívejte se přece, co jsem našel na silnici!“ S těmi slovy ukázal hloupý Honza svým bratřím mrtvou vránu, již našel.

„Hlupáku,“ pravili, „co chceš s tím počít?“ –

„Dám ji královské dceři!“

„To jen udělej!“ pravili a v smíchu jeli dále.

„Haló! Haló! Hoj! Již jsem tady! Koukejte, co jsem našel, to nenajdete každého dne na silnici!“

Bratři se opět zastavili, aby se podívali, co to jest.

„Hlupáku,“ pravili znovu, „to jest starý dřevák, jemuž ke všemu schází svršek; chceš i ten dát dceři královské?“

„Toť se rozumí,“ pravil Honza. A bratři se smáli a jeli dále hodný kus napřed.

„Haló! Haló! Hoj! Tady jsem zase!“ křičel Honza, „je to čím dál tím veselejší, ale haló hoj, tohle je něco vzácného!“

„Co pak jsi to zas našel?“ ptali se bratři.

„Ó!“ pravil hloupý Honza, „nestojí to ani za řeč, ale dcera královská bude mít radost!“

„Fi!“ pravili bratři, „vždyť je to pouhé bláto z příkopu u silnice.“

„Ovšem,“ pravil Honza, „a k tomu nejjemnějšího druhu, že je nelze ani v ruce udržeti.“ A naplnil si tím kapsu. Nyní pustili se bratři do prudkého cvalu, tak že byli o hodinu dříve před branou města než hloupý Honza. Ale zde byli všichni nápadníci označeni číslem a postaveni do řady a šiku a tak těsně, že se pohnouti nemohli, a to bylo tuze dobře, neboť by se byli ještě poprali a potloukli, ale takhle musili stát pěkně za sebou.

Všichni obyvatelé země a sídelního města shlukli se kolem zámku těsně až k oknům, aby viděli, jak uvítá dcera královská ženichy. Ale sotva některý do síně vstoupil, ztratil svou výmluvnost, a bylo konec.

„Nestojí za nic!“ pravila dcera královská, „ pryč s ním!“ Konečně přišla řada na toho z bratrů, který uměl celý slovník z paměti. Ale ten nevěděl teď ani slova, zapomněl všechno, co stál venku v řadě v šiku: k tomu praskala podlaha, a strop byl jeden kus zrcadlového skla, že viděl sama sebe, jak si stojí na hlavě, u každého okna stáli k tomu tři písaři a jeden městský radní, kteří všechno, co se hovořilo, ihned zapisovali, aby to hned přišlo do novin a mohlo na každém rohu za groš býti prodáváno. Bylo to hrozné a k tomu bylo ještě v kachlových kamnech tolik zatopeno, že byla celá žhavá.

„Zde je hrozné vedro!“ začal ženich.

„Ovšem,“ pravila dcera královská, „neboť můj otec peče dnes mladé kohouty.“

Tu máš. Tu stál jako špalek, neboť na takovou odpověď nebyl připraven; nedostal ze sebe ani slova, ač byl by rád řekl něco hodně vtipného.

Tu máš!

„Nestojí za nic!“ pravila královská dcera, „pryč s ním!“ A tak musil jít, jak přišel. Nyní přišel druhý bratr na řadu.

„Zde je strašné vedro!“ zvolal.

„Ovšem, pečeme dnes mladé kohouty!“ odpověděla dcera královská.

„Co to – co to?“ pravil, a všichni písaři psali. „Co to?“

„Nestojí za nic!“ pravila dcera královská, „pryč s ním!“ Pak došlo na Hloupého Honzu. Vjel na svém kozlu zrovna do sálu.

„Zde je zatracené horko!“ pravil.

„Ovšem,“ pravila dcera královská, „vždyť peču dnes mladé kohouty.“

„To je mi docela vhod,“ pravil Honza, „tu si mohu také dát svou vránu upéci.“

„To vám mohu k vůli udělati,“ pravila dcera královská. „Ale máte-li pak něco, v čem ji můžete upéci, nemámť ani hrnce ani pánve.“

„Ó - o to nouzi nemám,“ zvolal Hloupý Honza vesele. „Já mám výtečné náčiní kuchyňské!“ Při tom vytáhl starý dřevák a vložil do něho vránu.

„To tak stačí zrovna na večeri,“ pravila dcera královská, „ale kde vezmeme omáčku k tomu?“

„Tu mám v kapse,“ pravil Honza, „mám jí tolik, že mohu jí i plýtvati!“ Při tom vysypal bahno z kapsy.

„To se mi líbí,“ pravila dcera královská, „ty umíš odpovídat a mluvit, a proto si tě vezmu za chotě. Ale víš-li též, že každé slovo, co tu mluvíme, přijde zítra do novin? Hleď, u každého okna stojí tři písaři a jeden starý městský radní, a ten je nejhorší, neboť nedoslýchá.“ Ale to řekla jen proto, aby mu nahnala strachu. Tu se všichni písaři dali do smíchu a rozlili inkoust na podlahu.

„To jsou ti páni tam naproti?“ pravil Hloupý Honza. „To musím panu městskému radnímu dát, co mám nejlepšího,“ při tom obrátil svou kapsu a stříkl mu všechno bláto do obličeje.

„To’s si dobře pomohl,“ pravila dcera královská, „tohle bych já nedovedla. Ale já se tomu ještě přiučím.“

A tak se stal Hloupý Honza králem, dostal královnu a korunu a seděl na trůně, a to všechno máme z novin obecních starších - na něž není ovšem vždy dobrého spolehnutí. -

